

APIONIDAE (COLEOPTERA, CURCULIONOIDEA) OKOLIA NOVEJ SEDLICE (BUKOVSKÉ VRCHY)

APIONIDAE (COLEOPTERA: CURCULIONOIDEA) IN ENVIRONMENTS OF NOVÁ SEDLICA (BUKOVSKÉ VRCHY HILLS, EASTERN CARPATHIANS).

Milada HOLECOVÁ¹, Bogusław PETRYSAK², Tomasz SKALSKI², Grzegorz PAŚNIK²

¹ Katedra zoológie, Prírodovedecká fakulta UK, Mlynská dolina B-1, 84215 Bratislava

² Zakład zoologii i zoogeografii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Ingardena 6, 30-060 Kraków

HOLECOVÁ, M., PETRYSAK, B., SKALSKI, T., PAŚNIK, G., 1996: Apionidae (Coleoptera: Curculionoidea) in environments of Nová Sedlica (Bukovské vrchy hills, Eastern Carpathians). *Folia Faunistica Slovaca* 1: 76-80

Abstract: Weevils (Apionidae) were studied in the eastern part of the Bukovské vrchy hills in 1994 - 1996. During this period 46 species of Apionids were found. From among the habitats studied, field and forest road margins, hay mesophilous meadows and pastures were very rich, both with respect to the number of species and the number of individuals captured. Fewest species and individuals were captured in dry and swampy meadows, and in the stream tall-herb communities. The occurrence of *Ceratapion armatum* bound trophically to *Centaurea jacea*, of several xerothermophilous species (*Squamapion atomarium*, *Squamapion oblivium*, *Squamapion hoffmanni*, *Squamapion flavimanum*, *Eutrichapion melancholicum*, *Protapion ruficrus*) as well as of the rare species (*Squamapion cineraceum* and *Nanophyes brevis*) is most interesting from the faunistical point of view.

Key words: Apionidae, Coleoptera, Eastern Carpathians, Slovakia, faunistics

ÚVOD

V rámci výskumu CHKO a BR Východné Karpaty sme v rokoch 1994 - 1996 sledovali druhové zastúpenie nosáčikov čeľade Apionidae v okolí našej najvýchodnejšej obce Nová Sedlica. Uvedená lokalita leží v orografickom celku Bukovské vrchy, v nadmorskej výške 400 - 590 m n.m., vo štvorci DFS č. 6900.

Aj keď je toto územie nesmierne zaujímavé vzhľadom na prítomnosť mnohých východokarpatských druhov rastlín a živočíchov, po stránke koleopterologickej mu nebola

venovaná dostatočná pozornosť. Sporadické faunistické údaje môžeme nájsť iba v starších prácach (ROUBAL, 1941; HAVELKA, 1965; HLISNIKOVSKÝ, 1965).

Predložená práca je prvou zo série našich štúdií venovaných nosáčikom slovenskej časti Východných Karpát.

MATERIÁL A METÓDY

V priebehu trojročného výskumu sme uskutočnili na lokalitu exkurzie v dňoch: 24. - 27.5.1994, 1.6.1995, 16.-17.6.1996 (v tab. 1 sú uvedené iba roky). Študijný materiál sme získali prevažne metódou smykov z 12 charakteristických biotopov: A - kosené mezofilné lúky, B - suché lúky, C - podmáčané lúky, D - pastviny, E - otvorené okraje lesných a poľných ciest, medze a priekopy pri cestách, F - zárusty na okrajoch poľí, G - ruderály, H - bylinný zárast pri potokoch, I - jelšové zárusty, J - vrbovo - topoľové zárusty, K - hrabové lesy, L - eutrofické mokrade.

VÝSLEDKY

Na sledovanom území sme zistili výskyt 46 druhov čeľade Apionidae (34% fauny Slovenska) (tab. 1). Zozbierali sme 931 jedincov. Druhovo najbohatšie boli biotopy: otvorené okraje lesných a poľných ciest (32 spp.), kosené mezofilné lúky (21 spp.) a pastviny (20 spp.). Najmenej druhov i jedincov sa vyskytovalo na suchých lúkach (5 spp.), podmáčaných lúkach (6 spp.) a v bylinnom zráste pri potokoch (6 spp.).

K druhom s najširšou ekologickou valenciou patrili *Ischnopterapion loti*, *Eutrichapion viciae* a *Protapion gracilipes*.

K faunisticky zaujímavým nálezom patrí zistený výskyt druhu *Ceratapion armatum*. Jedná sa o tretí, dosiaľ publikovaný údaj z územia Slovenska. Ako nový druh pre faunu Slovenska ho uvádza ŠTEKLOVÁ (1983) z Medzilaboriec (Laborecká vrchovina). Neskôr CUNEV et al. (1995) ho udáva z lokality Pribeľce (Ipeľská kotlina). Tento druh bol jednotlivo smýkaný z porastov *Centaurea jacea* na biotopoch: kosené mezofilné lúky, pastviny, vrbovo - topoľové zárusty, hrabové lesy. Ďalej bol potvrdený výskyt viacerých teplomilných druhov: *Squamapion atomarium*, *Squamapion hoffmanni*, *Squamapion oblivium*, *Squamapion flavimanum*, *Eutrichapion melancholicum*, *Protapion ruficrus*.

K vzácnjším druhom patria tiež *Squamapion cineraceum* a *Nanophyes brevis*. Druh *Protapion gracilipes* sa vyskytuje v početných populáciách iba v najvýchodnejších oblastiach Slovenska.

SÚHRN

Práca sa zaoberá štúdiom druhového zastúpenia nosáčikov čeľade Apionidae v okolí Novej Sedlice ležiacej vo východnej časti Bukovských vrchov. Počas trojročného výskumu na 12 charakteristických biotopoch sme zistili výskyt 46 druhov. Kvalitatívne i kvantitatívne najbohatšie boli cenózy otvorených okrajov lesných a poľných ciest, kosených mezofilných lúk a pastvín. Najmenej druhov i jedincov sa vyskytovalo na suchých, podmäčianých lúkach a v bylinnom zráste na brehoch potokov. Z faunistického hľadiska je zaujímavý zistený výskyt vzácných druhov *Ceratapion armatum*, *Squamapion cineraceum* a *Nanophyes brevis*. Z teplomilných druhov sa vyskytovali *Squamapion atomarium*, *Squamapion oblivium*, *Squamapion hoffmanni*, *Squamapion flavimanum*, *Eutrichapion melancholicum*, *Protapion ruficrus*.

Výskum bol realizovaný v rámci projektu "Fauna Slovenska, jej genofond a jeho využitie" (grantová úloha č. 1/1141/94) a v rámci medzinárodnej spolupráce s pracovníkmi Uniwersytetu Jagiellońskiego v Krakówe.

LITERATÚRA

- CUNEV, J., MAJZLAN, O., OKÁLI, I., 1995: K poznaniu chrobákov (Coleoptera) Ipel'skej kotliny (južné Slovensko). *Zbor. Slov. nár. Múz. Bratislava, Prír. Vedy*, **41**: 17-38.
- HAVELKA, J., 1965: Příspěvek k poznání Coleopter Slovenska. 2. část. (Doplňky k Roubalovu katalogu Coleopter.) *Zbor. Slov. nár. Múz. Bratislava, Prír. Vedy*, **11**: 55-106.
- HLISNIKOVSÝ, J., 1965: Beitrag zur Verbreitung der Arten der Gattung Apion Herbst in der ČSSR. *Faun. Abh. Staatl. Mus. Tierkunde Dresden*, **15**: 191-230.
- ROUBAL, J., 1941: Katalog Coleopter (brouků) Slovenska a Podkarpatské Rusi. III. Praha, Orbis, 363 s.
- ŠTEKLOVÁ, M., 1983: Krátke faunistické správy. Coleoptera, Curculionidae. *Biológia* (Bratislava), **38**: 617.

Tabuľka 1 Celkový prehľad druhov čeľade Apionidae zistených počas 3-ročného výskumu.

Table 1 General survey of weevil species from the family Apionidae confirmed during the 3-year investigation.

Druh - Species	Biotop - Habitat												Výskyt - Occurrence
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	
<i>Pseudoperapion brevirostre</i> HERBST, 1797	+			+	+	+							1995,1996
<i>Perapion curtirostre</i> GERMAR, 1817	+		+	+	+	+	+			+	+		1994,1995,1996
<i>Perapion violaceum</i> KIRBY, 1808				+			+	+				+	1994,1995,1996
<i>Pseudostenapion simum</i> GERMAR, 1817					+		+			+			1994,1995,1996
<i>Apion cruentatum</i> WALTON, 1844	+				+					+		+	1995

<i>Apion rubens</i> STEPHENS, 1831									+			1995
<i>Squamapion atomarium</i> KIRBY, 1808				+	+							1996
<i>Squamapion cineraceum</i> WENCKER, 1864							+					1996
<i>Squamapion flavimanum</i> GYLLENHAL, 1833				+	+		+	+	+		+	1995,1996
<i>Squamapion hoffmanni</i> WAGNER, 1930				+	+							1996
<i>Squamapion oblivium</i> SCHILSKY, 1902					+							1995
<i>Catapion pubescens</i> KIRBY, 1811				+								1996
<i>Catapion seniculus</i> KIRBY, 1808	+			+	+	+				+		1995,1996
<i>Ceratapion armatum</i> GERSTÄCKER, 1854	+			+						+	+	1995,1996
<i>Ceratapion gibbirostre</i> GYLLENHAL, 1813									+			1994
<i>Ceratapion onopordi</i> KIRBY, 1808	+		+	+	+				+		+	1994,1995,1996
<i>Ceratapion penetrans</i> GERMAR, 1817	+				+			+	+	+		1994,1995,1996
<i>Omphalapion hookeri</i> KIRBY, 1808	+				+	+	+		+			1995,1996
<i>Ischnopterapion loti</i> KIRBY, 1808	+	+		+	+		+	+	+		+	1994,1995,1996
<i>Stenopterapion tenue</i> KIRBY, 1808		+		+	+							1994,1996
<i>Bothryorrhynchapion afer</i> GYLLENHAL, 1833	+											1995
<i>Bothryorrhynchapion gyllenhalii</i> KIRBY, 1808	+				+						+	1995,1996
<i>Legaricapion aestimatum</i> FAUST, 1891					+							1995
<i>Cyanapion columbinum</i> GERMAR, 1817					+							1994,1995
<i>Cyanapion spencii</i> KIRBY, 1808	+			+	+		+	+	+			1994,1995,1996
<i>Hemitrichapion pavidum</i> GERMAR, 1817					+							1996
<i>Holotrichapion ononis</i> KIRBY, 1808							+					1996
<i>Trichapion simile</i> KIRBY, 1811											+	1995
<i>Eutrichapion ervi</i> KIRBY, 1808	+	+			+				+			1994,1995,1996
<i>Eutrichapion melancholicum</i> WENCKER, 1864											+	1995
<i>Eutrichapion viciae</i> PAYKULL, 1798	+	+	+	+	+		+		+	+	+	1994,1995,1996
<i>Oxyostoma cerdo</i> GERSTÄCKER, 1854					+							1994,1996
<i>Oxyostoma subulatum</i> KIRBY, 1808					+			+				1994,1995,1996
<i>Chlorapion virens</i> HERBST, 1797				+	+		+		+			1994,1995,1996
<i>Pseudoprotapion astragali</i> (PAYKULL, 1800)					+		+		+		+	1996
<i>Protapion apricans</i> HERBST, 1797	+			+	+				+	+	+	1994,1995,1996
<i>Protapion assimile</i> KIRBY, 1808	+			+	+	+			+		+	1994,1995,1996
<i>Protapion fulvipes</i> (FOUCROY, 1785)	+			+	+		+		+	+		1995,1996
<i>Protapion gracilipes</i> DIETRICH, 1857	+	+	+	+	+		+		+		+	1994,1995,1996
<i>Protapion nigrirtarse</i> KIRBY, 1808				+								1996
<i>Protapion ononidis</i> GYLLENHAL, 1827	+		+		+						+	1995,1996

<i>Protapion ruficrus</i> GERMAR, 1827	+												1995
<i>Protapion trifolii</i> (LINNAEUS, 1768)	+				+								1994,1995,1996
<i>Nanophyes brevis</i> BOHEMAN, 1845												+	1995
<i>Nanophyes globiformis</i> KIESENWETTER, 1864												+	1995
<i>Nanophyes marmoratus</i> (GOEZE, 1777)			+		+	+			+		+	+	1994,1995,1996

Vysvetlivky.

Biotop: A = kosené mezofilné lúky, B = suché lúky, C = podmáčané lúky, D = pastviny, E = okraje lesných a poľných ciest, medze a priekopy pri cestách, F = zárusty na okrajoch poľí, G = ruderály, H = bylinný zárasť pri potokoch, I = jelšiny, J = vrbovo-topoľové zárusty, K = hrabové lesy, L = eutrofické mokrade.

Explanations.

Habitat: A - hay mesophilous meadows, B - dry meadows, C - swampy meadows, D - pastures, E - forest and field road margins, F - herbage and shrub growths on the field margins, G - ruderal sites, H - herbage growths on the brook banks, I - alder growths, J - willow-poplar growths, K - hornbeam forests, L - eutrophic swamps.

Tabuľka 2 Počet druhov čeľade Apionidae zastúpených na jednotlivých biotopoch.
Table 2 Number of species from the family Apionidae represented in individual habitats.

Biotop Habitat	Počet druhov Number of species	%
A	21	45,65
B	5	10,86
C	6	13,33
D	20	43,47
E	32	69,56
F	5	10,86
G	14	30,43
H	6	13,33
I	16	34,78
J	10	21,73
K	14	30,43
L	10	21,73

[Poznámky - (Notes): 46 spp. = 100, 00%, skratky (abbreviations) - viď tab. 1 (see in tab. 1)]